

Inatsisartuni ilaasortaq
Aqqaluaq B. Egede
/maani

§ 37 naapertorlugu apeqqummut nr. 2012-069-imut akissut

21. marts 2012
Sagsnr. 2012-062827
Dok. Nr. 860616

Asasara Aqqaluaq B. Egede!

Postboks 909
3900 Nuuk
Tlf. (+299) 34 50 00
Fax (+299) 34 54 10
E-mail: iaan@nanoq.gl
www.nanoq.gl

Suliffeqarfiit sanaartortut nunaqavissut piginnaangorsarsinnaanerinut il.il. periarfissaat pillugit apeqqutinnut qujanaq. Matuma kinguliani apequtit ataasiakkaat issuarneqarpoq, akissutinik malitseqartinneqarlutik.

Apeqqut 1:

Nunatsinni suliffeqarfiit sanaartortut nunaqavissutut taaneqarsinnaasut, suliffeqarfinnut neqeroortitsisoqartillugu suliassanut anginerusunut tigusinissaannut periarfissaqalersinniarlugit Naalakkersuisut suliffeqarfiit nunaqavissut piginnaasatigut siuarsarniarlutik qanoq iliuuseqarpat?

Suliffeqarfinni sulisunut aammalu suliffeqarfinni piginnittunut/pisortanut ilinniaqqinnissamut piginnaangorsarnissamullu periarfissanik pitsaasunik ataatsimut isigalugu pilersitsisoqarsimasoq Naalakkersuisut isumaqarput. Tamatumunnga atatillugu suliffeqarfiit pissusiviusunut unammillernermit sunnersimaneqartunut sapinngisamik piareersarniarlutik attaveqarfeqarnissaat aammalu kattunnissaat pingaaruteqarpoq.

Tassunga atatillugu ilaatigut "Ilinniarsimangitsunut Piginnaangorsartitsinermit Suliniut" – PKU-mut aqqissuussinermik taagorneqartoq – Naalakkersuisut siunissamut ungasissumut ilinniartitaanermut pilersaarutaata ilagisaa innersuussutigisinnaavara. PKU-mut aqqissuussinermi, Inuussutissarsiornermut Suliffeqarnermullu Naalakkersuisoqarfimmit aqunneqartumi ilinniarsimangitsut, pingaartumik 25-it sinnerlugit ukiullit piginnaangorsarnissaat siunnerfigineqarpoq.

PKU-mi ilinniarsimangitsut, inuussutissarsiummi, suliffissaqarnissamut periarfissakitsumi sulinertik pissutigalugu suliffissaaruteriaannaasut immikkut pingaartinneqarput. Pikkorissartitsinerit aqqutigalugit inuussutissarsiuutini siuariartorfiusuni piginnaaneqarfissatut piumaneqartuni, soorlu sanaartornermi, piginnaaneqalernissaat siunertarineqarpoq.

Aningaasat AMA-mut aqqissuussinermut (suliffeqarnermi sulisitsisunut akitsuutit) akilerneqartartut atorlugit ilinniarsimasut ilinniarsimangitsullu, taakkunungalugu suliffissaaleqisut ilanngullugit, inuussutissarsiornermut ilinniartitaanerni pikkorissartitsinernut tapiiffigineqarnissamut qinnuteqassallutik periarfissaqarput.

Suliffeqarfinni suliassaqaqfinnut aaqqissuussaanerit sulisartunik ilinniartitseqqittarnerit pillugit niuerneramik ilinniarfinnik teknikkimullu ilinniarfinnik suleqateqarput. Tassani assersuutigalugu AP95-imut, Pitsaassutsimik Avatangiisinillu Qulakkeerisarnermut, Sullivimmi Avatangiisinut aamma Sanaartorfimmi Aqutsinermut pikkorissartitsisoqartarpoq, taakkulu tamarmik Sanaartornermik Ilinniarfik suleqatigalugu neqeroorutigineqartarput.

Apeqqut 2:

Inatsisartut Aningaasanut Inatsisaat aqqutigalugu sanaartornermut aningaasaliissutaasartut amerlapput. Aningaasaliissutit nunatsinni annertunerpaamik iluaqutigineqalernissaat anguniarlugu qanoq Naalakkersuisunit pilersaaruteqartoqarpa?

Tassani sanaartornermi neqerooruteqartitsisarneq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 11, 2. december 2009-meersoq (neqerooruteqarnermut inatsit), 1. januar 2010-mi atuutilersoq innersuussutigissavara.

Pisortat sanaartugassaataanni sanaartugassanilu allani, pisortanit tapiiffigineqartuni, taarsigassarsititsivigineqartuni imaluunniit qularnaveeqqusiiffigineqartuni unammilleqatigiinnermik pilersitsinissaq, neqerooruteqartarnermut inatsimmi siunertaavoq. Suliassap nalinginnaasumik tamanut ammasumik neqerooruteqarfigitinneqartussaananeranut, aammalu kikkut tamarmik najukkami sumut ataneq apeqqutaatinnagu neqerooruteqarsinnaatitaanerannut maleruagassanit unammilleqatigiinneq siuarsarneqarpoq.

Taamaattumik neqerooruteqartarnermut inatsimmi neqerooruteqartitsisup unammilleqatigiissitsinissamut periarfissanik atuinissaa aalajangersarneqarpoq. Unammilleqatigiinnerup annerpaap pilersinneratigut akit appasinnerpaat siunnerfigineqartarput, taamaaliornikkut pisortat sanaartugassanut aningaasaliissutaasa annertunerpaamik pissarsissutigineqarnissaat qulakkeerneqartarluni.

Namminersorlutik Oqartussat sanaartugassaatai akit tunngavigalugit unammillerfiusumik neqerooruteqartitsivigineqarnerini, nakkutilliinermi akit – B-overslaginik iluarsaatanik taaneqartartut – naatsorsorneqarneri neqeroorutitik nalilersuineranut tunngavigineqartarput. Suliariumannittussarsiuussinermi neqeroorutit B-overslaginit iluarsaatanik qaffasinnerungaatsiartut paasineqarpat, suliariumannittussarsiuussisoqqaqqissinnaasarpoq.

Pisortat sanaartugassanut aningaasaliissutaasa inuiaqatigiit aningaasaqarnerat eqqarsaatigalugu annertunerpaamik pissarsissutigineqartarnissaat anguniarlugu Naalakkersuisut suliniummik nutaamik suliaraqarput: nalunaarusiaq nutaaq, pisortani neqerooruteqartitsisut aammalu neqerooruteqartitsisut allat, neqerooruteqartarnermut inatsimmut ilaasut suliassat tunniunneqarnerini pinngitsooratik inuiaqatigiit aningaasaqarnerannut isummersuutitik ilaatitsisarnissaannik – akusooq kisiat isiginiarnagu – aqqutissiuiiffiusooq. Neqerooruteqartitsisooq, neqerooruteqartitsinermi suliassap aalajangersimasup sularineqarnerani ilinniartunik (amerlanerpaanik) atorfinitsitsisoqarnissaanik kissaateqartoq tassunga assersuutissaavoq. Tassalu sanaartugassamut isumaqatigiissutissap unammillissutigineqarnerani, suliffeqarfinni ilinniartunut inissanik arlalinnik pilersitseqqullugit, neqerooruteqartut kajumissaarneqassapput.

Inuiaqatigiit aningaasaqarnerat siunnerfigalugu piumasaqaatinik ataatsimoortunik atuisarnissamut maleruagassaqarnissaq nalunaarusiornermi eqqarsaatigineqarpoq, taakkunungalu ilaatinneqarput suliassa qarfiit suut – soorlu nukissiuutinik atuinermik pitsanngorsaaneq, avatangiisinik pitsanngorsaaneq, piginnaanngorsarneq, ilinniartitaaneq, isumaginninnermut tunngasut il.il. – neqeroorutininik nalilersuinermi pingaartinneqartariaqarnersut.

Tunngaviusussat allat assersuutigalugu Corporate Social Responsibility-mi (CSR) tunngaviusut naapertorlugit neqerooruteqartup inuiaqatigiinnut isumaginninnikkullu akisussaaffiit tunngasinnaapput. Suliffeqarfimmi suliassat assersuutigalugu tassaasinnaapput ilinniartunut inissat, inuusuttunut isumaginninnikkut sumiginnagaasunut suliffimmi misiliffissat, sullivimmi avatangiisit isumannaallisaanerlu pillugit suliat tulleriaakkat, piginnaanngorsarnerit ilinniaqqinnerillu il.il.

Nalunaarusiap taamaattup suliareneqarnissaa neqerooruteqartarnermut inatsisip, 2011-mi Inatsisartut ukiakkut ataatsimiinneranni akuerineqartumik (oqaluuserisassani imm. nr. 100) allanngortinneratigut ajornarunnaarsimavoq.

Apeqqu 3:

Suliariumannittussarsiuussisarnermi entriset immikkoortut pingasut piumasaqaataasa avataatigut sanaartugassanut annertuunut suliffeqarfiit nunaqavissut suliffeqarfinnut nunatta avataaneersunut unammillersinnaanerulernissaat qanoq Naalakkersuisunit takorloorneqarpa?

Entrepreneurit najukkami pissutsinik ilisimasaqarluartut nalinginnaasumik suliassanut, najukkami inuiaqatigiinnit neqerooruteqarfigitinneqartunut ajugaanissamut periarfissaqarluarnerpaasarput. Suliffeqarfiit najukkami innuttasut akornanni imminnut ilisarimasarput, taamaattumillu suleqatigiinnissamut tunngavissarissaarnerusariaqarput, taamatullu maskiinat atortullu allat, sumiiffimmi suliassanut atorneqartussat pigereerneqartarput. Naalakkersuisut suliffeqarfiit, sanaartugassat angisuut suliareneqarnerini peqataanissaminnik kissaateqartut, ataatsimut piginnaasatik nukittunerulersinniarlugit, taamaaliornikkullu unammillerluarsinnaalerniarlutik kattuteqqullugit kaammattorusuppaat.

Suliffeqarfiit minnerit sanaartugassanut angisuunut suleqataasinnaanerinit periarfissaqarnissaat eqqarsaatigalugu, suliassat taamaattut suliffeqarfinnit angisuunit, pisariaqartinneqartunik piginnaasalinnit pisinnaasalinnillu suliareneqartarnerat pitsaanerpaasarpoq.

Tamatuma saniatigut suliffeqarfiit kattunnissaat, aammalu sanaartornermi suliassa qarfiit kattuffiisa siunnersuisarnissaat suliffeqarfinnullu ilaasortaasunut, suliffissuarnut kattunnissaminnik eqqarsaateqartunut tapersersuisarnissaat Naalakkersuisunit ornigineqarpoq.

Neqerooruteqartarnermut inatsimmi suliassap ilusissaanik toqqaasarnermut aalajangersagaqanngilaq. Suliassap ilusia neqerooruteqartitsisup imaluunniit neqerooruteqartup pilersaarusiornermik isumaginnittuuneranut, aammalu sanaartukkap suliareneqarnerpiaanik aqutsisuuneranut takussutissaasarpoq. Taamaalluni suliassap

ilusía sulinermi amigaatinik kinguaattoornernilluunniit pisoqartillugu annaasinnaasat akisussaaffiillu agguarneqartarnerannut pingaaruteqartarpoq.

Tassalu neqerooruteqartitsisoq nammineerluni suliassap ilusissaasa tamarmiusut akornanni toqqaasinnaavoq, ataatsimullu isigalugu siumoortumik oqartoqarsinnaangilaq, ilusiliussat ilaat akimikkut allatigulluunniit allanit neqerooruteqartitsisumut iluanaarnarnerussasut. Taamaattumik pissutsit aalajangersimasut malillugit toqqaasoqartariaqarpoq.

Apeqqut 4:

Sanaartorfinni sulisuusut nunatsinni innuttaassuseqartut sulinerminni nalunaaquttap akunnerini aalajangersimasuni sapaatit akunneranut sulisussaaitaanerat qaffaavigineqarsinnaanera Naalackersuisunit periarfissatsialattut isigineqarpa?

Naalackersuisut isumaqarput, sanaartornermi piffissamut suliffiusussamut maleruagassat tamanut atuuttut aalajangersarneqartarnerannut apeqqut isumaqatigiissutinut tunngasuusoq, taannalu akissarsiallit kattuffiisa sulisitsisullu kattuffiisa isumaqatiginninniarsinnaatitaasut akornanni aaqqinneqartussaasoq. Tamatuma saniatigut entreprenørit suliassat naammassineqarnissaannik namminneerlutik piareersaanissamut pisinnaatitaaffiisa annikillisinneqarnissaannik maannakkorpiaq Naalackersuisut siunertaqanngillat.

Entreprenørit sullivinni avatangiisinut inatsisit naapertorlugit piffissamut qasuusaarfissamut aalajangersakkanik isiginiagaqarnissaat soorunami piumasaqaataavoq.

Apeqqut 5:

Inatsisartut Aningaasanut Inatsisaat aallaavigalugu sanaartugassatut neqeroorutaasartut pillugit, neqeroortitsinermi ilinniartoqarnissamik piumasaqaateqarsinnaanerup sakkortusarnissaa siunertaralugu Naalackersuisut pilersaaruteqarpat? Taamaassimappat qanoq?

Sanaartornermi ilinniartoqartarneq pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaanni nr. 10-mi, 12. juli. 2010-meersumi (ilinniartoqartarnermut nalunaarut) sanaartornermi, neqerooruteqartarnermut inatsimmi § 1, imm. 2-mut ilaasuni ilinniartunik atorfinitsitsinissamut piumasaqaatit minnerpaaffissaat allanneqarpoq.

Ilinniartoqartarnermut nalunaarut naapertorlugu neqerooruteqartitsisut, neqerooruteqartarnermut inatsimmi § 1, imm. 2-mut ilaasut pisussaapput, kingusinnerpaamik suliassap tunniunneqarnerani ilinniartut ikinnerpaaffissaattut aalajangerneqartut suliffeqarfiutimini atorfinitsissagai neqerooruteqartumut piumasaqassallutik. Tassalu suliassap tunniunneqarnissaanut ilinniartunik atorfinitsitsinissamut piumasaqaat naammassineqarsimasutut isigineqarsinnaasoq pillugu neqerooruteqartup neqerooruteqartitsisumut uppernarsaanissaa piumasaqaataavoq.

Ilinniartoqarnissamut nalunaarutip aalajangersimasumik kinguneraa, ikinnerpaamik atorfinitsitsisoqassasoq:

- Suliassaq minnerpaamik 3 mio. koruuninik, kisiannili 6 mio. koruunit inorlugit naleqarpat ilinniartoq ataaseq.
- Suliassaq minnerpaamik 6 mio. koruuninik, kisiannili 9 mio. koruunit inorlugit naleqarpat ilinniartut marluk.
- Suliassaq minnerpaamik 9 mio. koruuninik naleqarpat ilinniartut pingasut.

Tassalu suliassap tamarmiusup akiata 3 mio. koruunit sinnersimappagit, 3 mio. koruunikkaarlugit minnerpaamik ilinniartoq ataaseq atorfinitsinneqartassaaq. Suliassarli qanorluunniit akeqaraluarpat entreprenøri annerpaamik pingasunik ilinniartunik atorfinitsisussaavoq, kisiannili kissaatigineqarpat amerlanerusunik atorfinitsitsisinnaalluni.

Suliassamut akiusoq suliassaq tamarmiusoq tunngavigalugu naatsorsorneqassaaq, taannaluunniit immikkoortukkaarlugu aggoneqaraluarpat.

Neqerooruteqartitsisartut, neqerooruteqartarnermut inatsimmi § 1, imm. 2-mut ilaasut tassaapput Namminersorlutik Oqartussat, taakkunungalu ingerlatseqatigiiffiit Namminersorlutik Oqartussanit pigineqartut, Namminersorlutik Oqartussat aalajangiisarnermi sunniuteqarfigisaat, kommunini oqartussaasut aammalu sanaartugassanik Namminersorlutik Oqartussat taarsigassarsititsinikkut, tapiissuteqarnikkut qularnaveeqqusiinikkulluunniit tapersiiffigisaannik neqerooruteqartitsisut allat (inissialiortiternerilli sanaartukkap tunniunneqarnissaata tungaanut 100%-imik nammineerluni aningaasalersorneqartut tassunga ilaatinneqanngillat) ilaapput. Ilinniartunik atorfinitsitsinissamut piumasaqaatit minnerpaaffissaat suliffeqarfinnut, neqerooruteqartitsisunik taaneqartunik sullissisunut tamanut atuupput. Suliffeqarfik ilinniartunik atorfinitsitsinissaminik kissaateqartoq aamma ilinniartitaanermi pineqartumi suliqarfimmut ataatsimiititaliamit akuerineqarsimasussaavoq.

Apeqqu 2-mut akissummi taaneqartut Naalakkersuisut nutaamik suliniuteqarput, tassanilu ilaatigut pisortat sanaartugassaataanni sanaartugassanilu pisortanit tapersiiffigineqartuni sulilluni misiliffissat amerlanerusut pilersinniarlugit suliniutit nukittorsarneqartussaapput.

Apeqqu 6:

Nuummi inissianik sanaartortoqarnissaanik pisariaqartitsisoqarneranut naapertuuttumik aningaasaliissuteqartarneq pivoq. Tamatuma malitsigisaanik illoqarfinni nunaqarfinnilu sanaartornissamik pisariaqartitsineq annertusiartupiloortoq Naalakkersuisut qanoq iliuseqarfiginialersarpaat?

Aningaasanut inatsimmi aningaasat inissialiortiternermut immikkoortinneqartut, sumiiffinnut pisariaqartitsiviunerpaasunut, aammalu aningaasat ataatsimut isigalugit inissianik amerlanerpaanik pissarsiffiusinnaasunut tulleriaarneqartarput. 2012-imi illoqarfinni ukunani nutaanik sanaartornissaq aamma/imaluunniit iluarsaassinissaq pilersaarutigineqarpoq: Nanortalik, Qaqortoq, Nuuk, Maniitsoq, Sisimiut, Aasiaat, Ilulissat aamma Tasiilaq.

Ilassutitut aningaasaliissuteqarneq tunngavigalugu ukioq manna Uummannami atuartut angerlarsimaffianik sananissaq kiisalu Aasianni Sisimiunilu ilinniartunut inissianik

sananiisaq aallartinneqassapput. Taakku saniatigut Tasiilami atuartut angerlarsimaffiat iluarsaanneqassaaq.

Apeqqut 7:

Sanaatornermut aningaasaliissutit nunatsinni sanaartugassanik pisariaqartitsinermit naapertuuttumik, tassa siammasinnerusumik sanaartugassanut aningaasaliissuteqarnissaq ukiup tulliani naatsorsuutigineqarsinnaava?

Naluneqanngitsut sanaartugassat aningaasaliiffigineqartussat ukiumoortumik aningaasanut inatsisit, Inatsisartuni isumaqatiginninniutigineqareerlutik akuerineqartartut aqutigalugit tullerriaarneqartarput. Sanaartugassanut aningaasaliissutit amerlanngitsut tullerriaarneqarnerini pingaartumik uppersarneqarsimasumik pisariaqartitsisoqarnera eqqarsaatigineqartarpoq.

Neriuppunga akissutikka naammagissagitit.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Jens B. Frederiksen